

3. Корж І. Ф. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері державної безпеки України : монографія / І. Ф. Корж. – В. : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. – 384 с.
4. Тихомиров Ю. А. Теория компетенции / Ю. А. Тихомиров. – М. : 2001. – 355 с.
5. Тихомиров Ю. А. Теория компетенции [Електронний ресурс] / Ю. А. Тихомиров. – Режим доступу : <http://juristlib.ru> › *Периодические издания*
6. Воробьева С. В. Компетенция как инструмент государственного-правового регулирования : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / С В. Воробьева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dissercat.com/content/kompetentsiya-kak-instrument-gosudarstvenno-pravovogo-regulirovaniya>
7. Крупчан О. Компетенція центральних органів виконавчої влади / О. Крупчан / Вісник Академії правових наук України. – 2002. – №2. – С. 47 – 59.
8. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 43.
9. Про Збройні Сили України : Закон України №1934 -XII від 6.12.1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
10. Про оборону України : Закон України №1932 - XII від 6.12.1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Про Службу безпеки України : Закон України №2229-XII від 25.03.1992 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
12. Про прокуратуру : Закон України №1697-VII від 14.10.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
13. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України № 1698-VII від 14.10.2014 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/Article.aspx?id=359107>
14. Про основи національної безпеки України : Закон України N964-IV від 19.06.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
15. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України від 26.05.2015 №287/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>

**Слухач магістратури ННІ №4
НАВС**

Ремез Олена Леонідівна

СПІВВІДНОШЕННЯ ТИПІВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ТА ЇХ НОРМАТИВНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ

Динамічне державотворення, що протягом останніх двох десятиліть відбувається в Україні, характеризується як складний і суперечливий процес. Сьогодні є всі підстави стверджувати, що набуття Україною рис демократичної, соціальної, правової держави виявилось набагато складнішим, ніж передбачалося. Тому подальше вдосконалення правової системи та підвищення ефективності правового впорядкування суспільних відносин залишається одним з першочергових завдань. Важливим кроком на шляху до його розв'язання є ґрунтовне науково-теоретичне вивчення сутності та особливостей правового регулювання правоохоронної діяльності.

У цьому контексті розвиток сучасної цивілізації зумовив становлення та функціонування системи соціальних норм, що є необхідною умовою життя суспільства, засобом суспільного управління та організації діяльності держави, об'єднань громадян та окремих індивідів, шляхом узгодженої взаємодії людей.

Правове регулювання характеризує спеціально-юридичний механізм дії права на поведінку та діяльність його адресатів. У результаті правової регуляції формується юридична основа, встановлюються орієнтири для організації діяльності учасників відносин, що регулюються даною нормою і напрямів досягнень фактичних цілей права. [1]

Правове регулювання - це здійснюване громадянським суспільством або державою за допомогою правових засобів упорядкування, охорона та розвиток суспільних відносин.

Залежно від пріоритету мінімальних правових способів впливу на суспільні відносини (дозволів і заборон) розрізняють два типи правового регулювання:

- загально-дозвільний - тип правового регулювання, що ґрунтується на загальному дозволі ("дозволено все, окрім того, що прямо заборонено законом"), у межах якого закон установлює заборони на здійснення конкретних дій та перевагу стимулювальних засад перед обмежувальними;

- спеціально-дозвільний- тип правового регулювання, що ґрунтується на загальній забороні ("заборонено все, окрім прямо дозволеного законом"), у межах якого закон встановлює конкретні дозволи.

Відповідно до цього типу регулювання визначаються правові статуси і функції посадових осіб, працівників поліції, державних службовців, міністрів, прокурорів, суддів, мерів міст та ін.

Правовою основою працівників поліції є нормативно-правовий акт. Це проявляється в двох аспектах. По-перше, основна діяльність правоохоронців виявляється в забезпеченні реалізації норм права, що встановлені нормативно-правовими актами. По-друге, діяльність правоохоронних органів безпосередньо регулюється нормами права за принципом заборонено все, що прямо не дозволено законом. У зв'язку з цим щодо діяльності правоохоронних органів було створено спеціальні закони, які безпосередньо і виключно регулюють їх діяльність. Основу нормативно-правової бази діяльності правоохоронних органів складає Конституція, як Основний Закон держави, Закон України «Про Поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність» а також КК України, КПК України та інші нормативно-правові акти.

Як суб'єкти правового регулювання співробітники поліції мають предметом своєї професійної діяльності сфери громадянської й економічної свободи людей. За своїм змістом професійна діяльність співробітників НПУ є охороною економічної та громадянської свободи людей, інтересів суспільства і держави силою владного державного примусу.

Професійна діяльність і професійна свідомість співробітників поліції регулюються лише деякими специфічними, і до того ж закріпленими в нормах права, морально-правовими дозволеннями, обмеженнями і заборонами або нормами про права людини [2; с. 68].

В юридичній енциклопедичній літературі поняття «норма» розглядається як міжгалузева категорія, що використовується для узагальнення певної сукупності людських знань про природу та суспільство

Важливо зрозуміти, що застосування у професійній діяльності працівників поліції чисто моральних, а не морально-правових критеріїв веде до професійних помилок, невиконанню професійного обов'язку, зловживанню службовим становищем і іншим проявам професійно-моральної деформації. Працівнику правоохоронних органів неправильна оцінка людини іноді може коштувати життя (при виборі стратегії й тактики ведення переговорів в екстремальних умовах: під час захоплення заручників, у ситуації загрози вибуху тощо).

Поліція України покликана захищати інтереси суспільства. Однак стереотипи упереджено негативного ставлення до неї громадян ще залишається незмінним. Цей негативізм породжений традиційною опозиційністю владі та її інститутам, укоріненими уявленнями, що правоохоронні органи виконує здебільшого каральні функції, і нездоровими проявами у середовищі її працівників [3; с. 331].

У нашій країні до цих пір і населення, і засоби масової інформації, і самі співробітники поліції часто оцінюють професійну діяльність співробітників ОВС НЕ морально-правовими, а чисто моральними нормами.

На суттєві зміни у діяльності правоохоронних органів і сприйнятті її громадськістю можна розраховувати у зв'язку з формуванням в Україні правової держави. Здобути прихильність, визнання, авторитет у громадян поліція зможе лише високопрофесійною діяльністю, яка відповідатиме принципам моралі тісно пов'язаною із правовими нормами.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30.

2. Бандурка О.М. Основи управління в органах внутрішніх справ України: теорія, досвід, шляхи удосконалення. – Х.: Основа, 1996. – 398 с.

3. Бех І. Д. Особистісно-орієнтований підхід у вихованні // Професійна освіта: педагогіка і психологія : польсько-український, українсько-польський журнал / за ред.: Т. Левицького, І. Зязюна, Н. Ничкало, І. Вільш. – К. ; Ченстохова, 2000. – С. 331–350.

**Старший викладач кафедри
загальноправових дисциплін
Національної академії СБ України,
к.ю.н.**

Романенко Ірина Валентинівна
**ДО ПИТАННЯ УНІФІКАЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ ПОНЯТТЯ "ДОПУСК
ДО ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ"**

Основним призначенням спеціального порядку допуску та доступу громадян до державної таємниці, є обмеження кількості осіб, обізнаних з державною таємницею та унеможливленні допуску осіб, які можуть допустити небажану для охорони державної таємниці поведінку. Для забезпечення цієї функції законодавством встановлено необхідність проходження обов'язкової процедури – оформлення допуску до державної таємниці, під час якої визначається відповідність громадянина чітким вимогам. Водночас, для певної категорії осіб передбачено виключення з цього правила. Так, без оформлення допуску, доступ до державної таємниці надається вищим посадовим особам (за посадою), іноземцям, особам без громадянства та особам, залученим до конфіденційного співробітництва. Використання ж на законодавчому рівні таких понять як "допуск" "доступ за посадою", "одержання дозволу на доступ іноземця", які є різними за формою, але однаковими за змістом поняттями, призводить до колізій у нормативному регулюванні та проблем під час застосування законодавства на практиці.

Відповідно до Закону України "Про державну таємницю"[1, ст.1], *допуск* до державної таємниці – це оформлення права громадянина на доступ до секретної інформації, а *доступ* – надання повноважною посадовою особою дозволу громадянину на ознайомлення з конкретною секретною інформацією. Виходячи з цих понять, можна припустити, що допуск і доступ до державної таємниці передбачається виключно для громадян України. Водночас, стаття 3 поширює сферу дії Закону на іноземців та осіб без громадянства, яким у встановленому порядку також може бути наданий доступ до державної таємниці.

Порядок доступу до державної таємниці встановлено ст. 27 Закону, яка передбачає *загальне правило доступу* – доступ надається до конкретної секретної інформації (категорії секретної інформації) рішенням керівника установи, та *особливі порядки надання доступу*:

- *доступ за посадою після надання допуску* - для керівників державних органів;
- *доступ за посадою без оформлення допуску* – Президентові України, Голові Верховної Ради України, Прем'єр-міністрові України та іншим членам Кабінету Міністрів України, Голові Верховного Суду України, Голові Конституційного Суду України, Генеральному прокурору України, Голові Служби безпеки України, Голові та іншим членам Рахункової палати, народним депутатам України після взяття ними письмового зобов'язання щодо збереження державної таємниці;

- *доступ до державної таємниці іноземцям та особам без громадянства* – у виняткових випадках на підставі міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або письмового розпорядження Президента України з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки України на підставі пропозицій РНБО України.

- *доступ осіб, залучених до конфіденційного співробітництва* – у визначеному відповідними керівниками органів, що проводять оперативно-розшукову, розвідувальну та контррозвідувальну діяльність порядку, погодженому із СБ України.

При чому, як бачимо, назва статті "доступ громадян до державної таємниці" не відповідає її змісту, оскільки встановлює порядок доступу не лише громадянам України, а й іноземцям та